

SAYIN BAŞKAN, YÜCE YARGIÇLAR

Huzurunuzdaki davanın en önemli özelliği, dava konusu olayların meydana gelmesinin nedenleri, ülkemizin toplumsal niteliği ve gelişmesi ile yakından ilgili oluşudur. Bu bakımdan sanıklara uygulanması istenen ölüm cezasını, hukuku da kapsıyan geniş bir toplumsal çerçeveye ve evrensel insanî kavramlar içinde düşünmekte yarar bulunduğuna inanıyoruz.

Ölüm cezası humanizm'in, tolenans'ın temel ilkeler olarak belirlediği uygar toplumlarda hukucular, düşünürler, sanatçılar ve halkın büyük çoğunluğu tarafından mahkûm edilmiş, yarasız sayılmış bir ceza türüdür.

Temyiz lâyhamızın üçüncü bölümü ve ölüm cezasının Anayasamıza aykırılığa nedeniyle iptal istemimize ilişkin lâyhamızda, ölüm cezalarının çağdışı niteliğini belirten kısa bir özet ve ölüm cezasını kaldırmış yada uygulamayan ülkelerden örnekler sunulmuştu.

Bu konunun kısa bir özet biçiminde verilisinin nedeni, ölüm cezalarının çağdışı niteliğini belgeliyen fikir akımlarının, yasal ve yargısal davranışların bütün uygar dünyada gittikçe daha yoğun bir biçimde gerçekleştiğini izlediğinizden şüphemiz bulunmayışıdır.

Gerçekten, Beccaria'dan başlayarak günümüze kadar bütün büyük hukuk bilimcileri, Guizot'dan başlayarak bir çok devlet adamı ve Rausseau'dan başlayarak Victor Hugo'lar, Dostoyevski'ler den geçen ve günümüzde temsilcilerini Albert Camus, Arthur Koestler gibi büyük ustalarda bulan bir sanatçılar dizisi mevcut biçimsel kalıplardan çıktıkları an gördükleri insan ve çağ dışı işlem karşısında dehşete düşmüşlerdir. " Bir insanın kafasını Devlet gücüyle koparmanın " diyor Koestler, " yada xingiktarsidaxbiximxyapkrğmxxzgihix yda boyundan asarak dakikalarca boğup öldürmenin kamu vicdanında bulacağı hiç bir dayanak yoktur. ~~...~~ "

~~...~~ "

Bu monarşi rızasını qütbek adalet
chuyqunıya iletmeji göre saqıya
kararını Farisi ^{yalında} bu yang alacaqıda
kuchını bulunmadığını yendin
bebitud idiyanı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bu durumda, Askerî Yargıtay Başsavcılığınca verilen itiraznamenin davanın önemi ve verilecek kararın üç insanın hayatına ilişkin bulunması göz önüne alınarak " itirazı inceliyecek merci " sıfatı ile Yüksek Kurulunuzun takdir hakkını kullanarak itiraznamenin tarafımıza tebliğine karar vermesinden sonraki " yazı ile cevap " hakkı saklı kalmak kaydı ile, işbu lâyhamızı sunmak zorunluluğu hasıl olmuştur :

Yukarıda arz olunduğu üzere, gerek Türk Hukuk doktrini ve gerekse Yargıtay içtihatları ve Yargıtay Ceza Bölümü İçtihatları Birleştirme Genel Kurul Kararları gerçekten, Yargıtay Başsavcısının Daire kararlarına karşı itiraz yetkisini " olağanüstü bir yetki " diye nitelendirmekte söz birliği halindedirler.

Bir Yargıtay Kararında da denildiği gibi, usül Kanunlarımızın Başsavcılara tanıdığı ceza dairelerinin kararlarına karşı itiraz yetkisi, başka memleketlerin mevzuatında yoktur.

Bilindiği gibi, ceza usulünde ve Askerî usulde yer alan bu yetkinin kökeni, 10 Mayıs 1926 tarihli Mahkemei Temyiz Teşkilâtının Tevsiine Dair Kanun'un 5.maddesidir.

Bu yüzdendir ki, söz konusu yetkinin analizinde yabancı Hukuk doktrininden yararlanma olanağı bulunamamıştır.

Türk Hukuk doktrininde ve uygulamada ise, görüş birliği halinde olunan, Başsavcının Daire Kararlarına karşı itiraz yetkisinin olağanüstü niteliğini Prof.Taner'den çıkarılan aşağıdaki alıntı şöyle özetlemektedir :

" Temyiz Mahkemesince verilen kararlara da itiraz edilemez; herne kadar bu kararlara karşı Temyiz Başmüddeiumumisine itiraz selâhiyeti verilmişse, bu kanun yoluna müracaat mahiyetinde olmayıp büsbütün başka ve pek istisnai bir selâhiyettir. " Tahir Taner, İstanbul Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Usulü Ordinaryüs Profesörü, Ceza Muhakemeleri Usulü, s. 352.

Yargıtay'da bu düşünceyi doğrulamaktadır:

" C.Başmüddeiumumisine normal kanun yolları haricinde tanınmış olan ve istisnai mahiyet arz eden itiraz selahiyetinin (...) fevkâlâde ve istisnai bir yol olan itiraz müessesesi (...) " 9.5.1956 tarih ve 6/4 No:lu Yargıtay Ceza Bölümü İçtihatları Birleş-

tirme Genel Kurul Kararından.

Doktrinde ve uygulamada tartışma götürmeyecek derecede kabul görmüş olan Yargıtay Başsavcısının itiraz yetkisinin olağanüstü niteliğinin ortaya koyduğu davamızla ilgili pratik sonuç, aşağıda sunulan İçtihadı Birleştirme Kurulu kararında belirlenmektedir :

15.6.1949 tarih ve 4/II No:lu kararında Ceza Bölümü İçtihatları Birleştirme Genel Kurulu aynen şöyle demektedir :

" Temyiz Mahkemesinin HÜKMÜ TASDİK etmesiyle kaziyei muhakemenin teşekkül etmesi bütün memleketker mevzuatında ve daha önce kendi mevzuatımızda bir prensip olarak cari iken temyiz kararlarına karşı bazı zaruretler dolayısıyla olağanüstü itiraz yolu açılmıştır. "

bu davada sanık alıyışta temyiz edilmemiş
Bu hukukî tesbit muvacehesinde, yukarıda sunulan İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararında açıkça belirtildiği gibi, ANCAK BU HALDE yani bir kararın Yargıtayca onanması ile hüküm kesinleşmiş ve ceza davası bitmiş olması halinde, Yargıtay Başsavcısı sanık alıyışına başka bir yolun bulunmamasından ötürü Daire Kararına karşı mahdut ve istisnai bir yol olan itiraz yolunu kullanabilir.

Halbuki davada durum tamamen değişik bir görünüm arz etmektedir. Müvekkillerim Kâmil dede, Necmi Demir ve Ziya Yılmaz'ın ölüm cezası ile cezalandırılmasına dair bidayet Mahkemesi hükmü, Askerî Yargıtay 4. Dairesince ölüm cezasının müebbed ağır hapis cezasına çevrilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

Olağanüstü bir yol seçilmemiş ve normal prosedür takip edilmiş olsaydı, bidayet Mahkemesinin Yargıtayın bozma kararına uyması halinde, ölüm cezasının müvekkillerime uygulanması söz konusu olmayacaktı.

Int. 3. Nöbe *Şehin Şehin ve diğerleri*
Olağanüstü yolun seçilmesinin verdiği sonuç ise şudur :

Müvekkillerimin hayatlarına ilişkin BİR HAKLARI ellerinden alınmış olmaktadır.

Öte yandan sanık Kâmil dede, Necmi Demir ve Ziya Yılmaz açısından Başsavcının Daire Kararına karşı itiraz yetkisi yoktur kanaatindeyiz. Zira söz konusu sanıklar hakkında İstanbul Şikâyetim Komutanlığı 3 No:lu Askerî Mahkemesince verilen hüküm Askerî

Savcılıkca temyiz edilmemiştir.

Başsavcılarının itiraz yetkisini kullanabilmesi ancak bidayet Mahkemesi hükmünün Askerî Savcılıkca sanık aleyhine temyiz edilmiş olmasına bağlıdır.

Bu görüş doktrinde veuygulamada da kabul edilmiştir. " Aleyhe itiraz mümkündür.ELVERİRKİ, son karar sanık aleyhine temyiz edilmiş olsun. " Prof. Nurullah Kunter, Ceza Yargılama Usulü Hukuku, s.783. Ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararının tarih ve numarasına veren dip notu.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, Yargıtay Başsavcılarının itirazlarında takip etmeleri gerekli olan usulü şöyle tesbit etmiş bulunmaktadır :

" Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 22.I.962 gün ve 2/I sayılı kararı ile C.Savcılarının temyiz dilekçelerinin kararını temyiz ettikleri mahkemenin hakim veya başkanına vererek o günün tarihi ve imza ile belgelendirmek zorunluğunda oldukları ve bu şekilde yapılmıyan temyizlerin usulüne uygun sayılmayıp reddi gerektiği kabul edilmiş bulunmaktadır.

C.Başsavcılığının kanun yollarına başvurularında da C.Savcılarının temyizlerinde olduğu gibi,ve yukarda belirtildiği üzere dilekçe ve yazılarını, kararına karşı kanun yoluna baş vurdukları Dairenin Başkanı veya birinci Başkanı veya vekiline sunarak o günün tarihi ve imzası ile süreyi korumuş olup olmadıklarını belgelendirilmesi ve bu yolda yapılmamış olan isteklerin reddine karar verilmesi aynı düşüncelerle gerekli görülmüştür. "

Ceza Genel Kurul Kararı 30.9.963 Tarih ve 57/58 itiraz.

Yukarıda arz ve izah olunan hususlar,gerek Türk Hukuk doktrininde ve gerekse uygulamada, çoğaltılabilecek örneklerle sabit olduğu üzere kabul görmüşlerdir.

Davada geçerli olan bu nedenlerle, sanık müvekkililerim Kâmil Dede,Necmi Demir ve Ziya Yılmaz aleyhine Askerî Yargıtay 4. Daire kararlarına karşı Askerî Yargıtay Başsavcılığının itirazlarının öncelikle mümkün ve yerinde olmadığı kanaatinde olduğumu müdafî sıfatı ile arz ederim.

1-

Askeri yargıtay genel kurulunun 22.7.1955 gün ve esas:1527 ve ka:65 sayılı içtihadına göre :

Askeri yargıtay kanuna her kalde aykırılık (mutlak muhalefet) teşkil eden hallerden olmayan her hangi bir kanun hükmüne uyulmaması halini ~~bu~~ bozma sebebi sayup saymamakta takdir hakkına sahip olduğundan, askeri yargıtay Baş savcılığınca bu yönden vâki bir itiraz Yargıtayın takdir hakkına tearuz teşkil eder.

2-

Necmi Demir hakkında verilen Yargıtay 4 .kararına Yargıtay baş savcılığı itiraz etmiş bize bunu baş savcı vermedi ve okutmadı. Benim şahsi kanaatıma göre 4ncü daire 59 ncu maddenin tatbikine itiraz ettiğine göre biz avukatlarda her halde 59 ncu maddenin ne zaman tatbik olunması gerektiğini iyice etüt ederek ona göre genel kurula bir müdafaa yazısı vermemiz uygun olur.

An. yargı ile ilgili içtihatlar

Hazırlayan:

Hâkimi Kol. Yünlü

Harbiye Özbakan

An. Yargıtay Başsavcı yardımcısı

Ambar - 1964

834 S.K. ile kabul edilmiş → 1221 S.K. 1936 da 322 nci' lid. ye geçmiştir.

TÜSTAV
ARŞIVI

« Olganüstü Kanun Yolu ; Olganüstü İttiraz.

Kanunda Olganüstü İttirazın Sanki lehine durması gerektiğini gösteren bir kayıt yoktur. Bu sebeple aleyhine itiraz mümkün değildir. Elverişli, son karar sanki aleyhine temyiz edilmiş olsun. (C. G. K. 4.4-938 t. 72/155)

5.1938

Genel esaslara göre, ilk önce kararın kabulü sayan olguların araştırılacağı, kabulü sayan yönündeki takdirde itiraz yapılabilecektir.

C. G. K. 4.4. ^{943 sayı 938} ~~938~~ t. 257/160

Olganüstü bir karar yolu bahsi konusunun dolayısıyla İttiraz yargılaması sadece İttiraz edilen noktalardan yapılabilir.

Bu sonuç itirazın etkili olabilmesi için ancak ilh dersi baskın arka saadilce, temyiz edilmiş olan her şey sanki aleyhine

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ